

ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREUNIVERSITAR OBLIGATORIU EXTINS LA 15 CLASE și PLANIFICAREA SPAȚIALĂ.

În data de 29.03.2019 la sediul Direcției Județene de Cultură Timiș, str. Pacha nr. 8, Timișoara, a avut loc, după decernarea Diplomelor de Excelență pentru întreaga activitate dlor arhitecți Gîrleanu Gheorghe respectiv Oprișan Vasile și după vernisarea expoziției lor, dezbateri profesională semestrială, organizată de RUR- Biroul Teritorial al Regiunii de Dezvoltare Vest (RUR BTRDV) în parteneriat cu reprezentanții administrațiilor județene/locale din regiune, cu reprezentanții OAR jud.Timiș, cu reprezentanții Direcției Județene de Cultură Timiș, etc. Acțiunea s-a desfășurat în conformitate cu propunerea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, de participare activă a organizațiilor profesionale în **Parteneriatul național pentru dezvoltarea teritoriului României**, avînd tematica locuirii.

Abordarea propusă de noi pentru această tematică s-a referit la relația dintre zonele rezidențiale nou propuse prin PUG/PUZ/PUD-uri, respectiv realizarea lor prin Autorizații de Construcții și infrastructurile aferente: rutieră/pietonală/velo/transport în comun (de toate tipurile)- verde/albastru (ce utilizează soluții naturale/seminaturale) – edilitară, toate necesare pentru funcțiunile sociale obligatorii unei dezvoltări sustenabile (creșe, grădinițe, școli, licee, terenuri de sport/bazine de înot, terenuri de joacă, parcuri, scuaruri, platforme gospodărești, policlinici, spitale, etc).

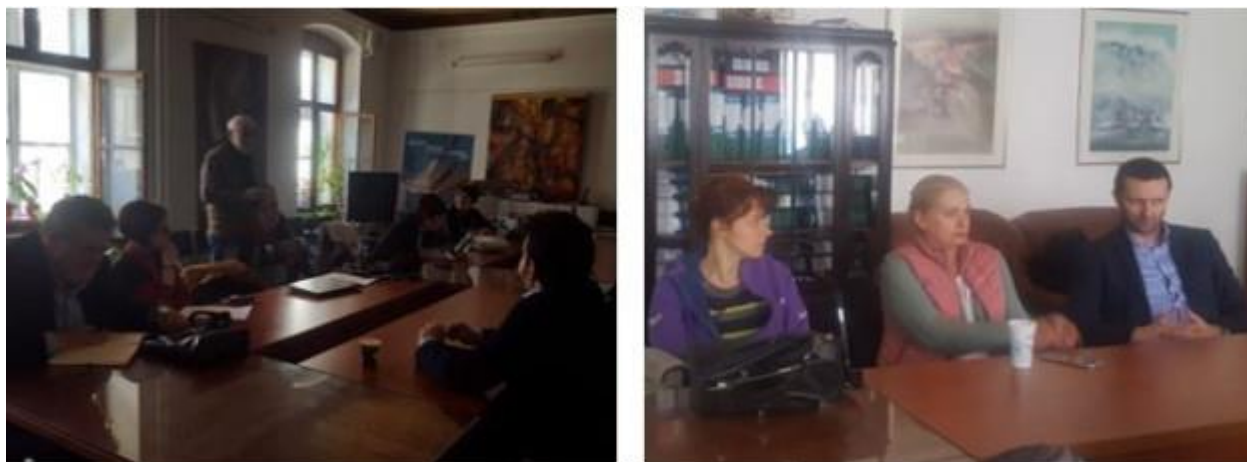

fig. 1 – imagine din timpul dezbaterilor 2019.03.29 (sursă foto –RUR BTRDV);

Întrucît subiectele abordate au atins o largă paletă de aspecte ale problemei sus menționate, vom dezvolta acum, din intervenția noastră doar situația realizărilor dotărilor de învățămînt preuniversitar în noile zone rezidențiale. Această opțiune a fost aleasă, pentru că în aceste zile a fost promulgată **”Legea de Modificare a Legii Educației Naționale 1/2011”**, prin care învățămîntul obligatoriu a fost mărit la 15 clase.

Problema ridicată (în timpul dezbaterii) ca fiind toxică pentru o dezvoltare sustenabilă a localităților din regiunea noastră a fost neasigurarea terenurilor (proprietatea comunităților locale) în noile zone rezidențiale necesare acestei facilități. Această situație dramatică naște dezechilibre sociale, economice, ecologice, dar și o suprasolicitare a rețelei rutiere pentru deplasarea copiilor cu automobilul, alături de părinții lor, la școlile existente din nucleul central al orașelor. Astfel s-a născut propunerea noastră ce s-a bazat pe faptul că deși în multe prevederi legale naționale/locale cota în procente a terenurilor propuse spre urbanizare pentru căile de comunicare, spațiile verzi (proprietatea lor publică/privată a comunității respective) a fost **legiferată/rezolvată** corect, în domeniul învățămîntul preuniversitar această procedură nu s-a aplicat.

*”Aceste modificări, însă, **impun autorităților elaborarea unei strategii cu aplicare imediată**, prin care să fie rezolvate o serie de probleme cu care se confruntă sistemul de învățămînt”* [1] a susținut imediat, după apariția știrii despre creșterea la 15 clase a procesului de învățămînt preuniversitar în noua lege, pe bună dreptate liderul Federația Sindicatelor Libere din Invatamant (FSLI), Simion Hancescu.

Din punctul nostru de vedere, al planificării spațiale, sintagma *"strategii cu aplicare imediată"* se referă pe lângă programele școlare larg dezbătute, doar la strategiile de asigurare a terenurilor aferente (respectiv zona cu locațiile/suprafețele necesare fiecărui tip de învățământ și proprietatea acestora publică/privată aparținând comunității locale). Ca să ajungem la rezolvarea situației actuale, mai sus amintite, ar trebui să analizăm trei momente/strategii de planificare spațială total diferite (din motive ideologice) de implantare a dotărilor de învățământ preuniversitar în noile zone rezidențiale propuse spre urbanizare ale orașului Timișoara.

1. Programul de modernizare a Timișoarei în 1890-1900 și învățământul preuniversitar de stat și confesional.

Această acțiune majoră a fost realizată sub conducerea a patru profesioniști înțelepți: CAROL TELBISZ -primar, LUDWIG von Ybl-arhitect/urbanist LASZLO SZESZTAY-arhitect/urbanist, STAN VIDRIGIN-inginer [2], care au realizat "Schița de Sistemare" a orașului Timișoara în jurul anului 1895 (fig.2), dar mai ales prin aplicarea unor metode inovative de implantare a amplului program investițional pentru învățământul preuniversitar.

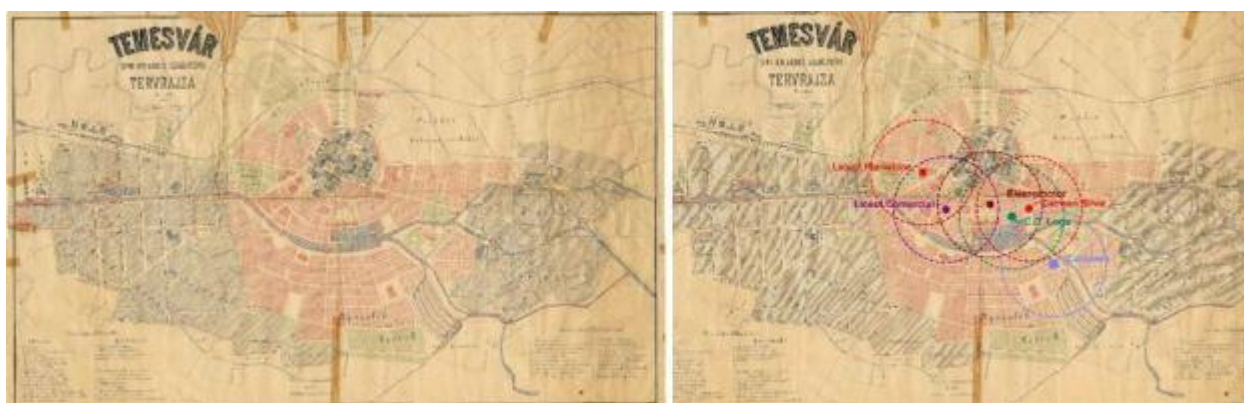

fig.2 –(2a) "Schița de Sistemare" elaborată de LUDWIG von Ybl-arhitect/urbanist avînd tema întocmită de inginerul șef al orașului Aladár Kovács-Sebestyén în 1894 (cu roz sunt zonele neocupate, propuse spre urbanizare); - (2b) amplasarea unităților de învățământ preuniversitar în aceste zone neocupate anterior, realizate între 1895/1914 și raza lor de absorbție după reglementările actuale (sursă: 2b Radoslav R. & Cojocar E.);

Realizarea amplului program de modernizare urbană a Timișoarei a conținut prevederi necesare dezvoltării sectorului economic, financiar bancar, sectorului dedicat culturii/cultelor, sportiv, spațiilor verzi/parcurilor, socialului, sănătății, a infrastructurilor de toate tipurile. **SECTORUL EDUCAȚIEI** a jucat un rol decisiv în susținerea tuturor celorlalte sectoare amintite și a necesitat adoptarea unei soluții inovatoare, anume cea de vânzare a terenurilor eliberate după demolarea fortificațiilor hasburgice (1,380,460mp) și a unei părți a terenurilor libere (nonedificabile) deținute de armata habsburgică, din jurul Zonei Centrale Cetate (zonă liberă cu o rază de 949m în 1868, respectiv redusă la 569m în 1889 în jurul fortificațiilor). **Din fondurile astfel obținute s-a constituit un FOND pentru DEZVOLTAREA ORAȘULUI.** Astfel s-au oferit gratuit noilor societăți comerciale **terenuri și materiale de construcție, scutiri de taxe și impozite pe 15 ani**, încât orașul a ajuns să se dezvolte aproape singur, utilizînd **teoria cheltuielilor productive și a afacerilor fertile**. După cum am remarcat deja, în acest amplu program de dezvoltare urbană a orașului, **EDUCAȚIA** a jucat un rol primordial, de la învățământul preuniversitar la cel universitar. Pentru suprafețele normate pentru buna desfășurare a activității și construirea clădirilor acestora s-a oferit gratuit terenul și o mare sumă de bani (spre exemplu pentru "Colegiul Național CD Loga" s-au oferit gratuit 6.473 mp în perimetrul fostei zone needificabile din jurul fortificațiilor și suma de 50.000 de florini). Dacă spațiile necesare învățământului preuniversitar au fost realizat cu mare succes pînă în 1914, cele pentru învățământul universitar au trebuit să aștepte anul 1920, cînd a fost înființată Școala Politehnică din Timișoara prin decret regal.

În urma aplicării acestor strategii numărul unităților de învățământ preuniversitar în Timișoara a crescut de la 19 în 1870 la 80 în 1910. Această dezvoltare s-a produs cu precădere în perioada 1890-1914, cînd au fost planificate spațial zonele ce urmau a fi urbanizate (roz în fig. 2b), pe care a urmat amplasarea principalelor unități de învățământ preuniversitar publice/confesionale și anume: "Preparandia pentru Învățători" (actualul Liceu „J. L. Calderon” 1895/96), "Școala Profesională" (actualul Liceu Electromotor str. Asănești 1899/00), "Liceul de Băieți" (actualul Colegiul Național "C.D. Loga"- 1903/4), "Liceului de Fete" (actualul Colegiul Național Pedagogic "Carmen

Silva”-1903/4), ”Liceul Piaristilor” (actualul Liceu teologic Romano Catolic ”Gerhardinum” 1909) sau ”Liceul Comercial” (actualul sediu al Primăriei Timișoara 1914).

2. Programul de INDUSTRIALIZARE FORȚATĂ a Timișoarei/ României între 1958-75 și învățământul preuniversitar de stat.

În programul de industrializare forțată a României (după 1964), dezvoltarea urbanului în detrimentul ruralului a constituit punctul de plecare al strategiei. Timișoara a crescut astfel ca populație de la 111.987 locuitori în 1948, la 312.720 locuitori în 1984. Pentru **CONTINUITATEA** dezvoltării spațiale în Timișoara, a fost întocmită ”Schiță de Sistemare” din 1964, sub conducerea arh. Ionescu Natalia, în cadrul DSAPCBanat, ce prelungea prevederile planificării spațiale de la începutul secolului.

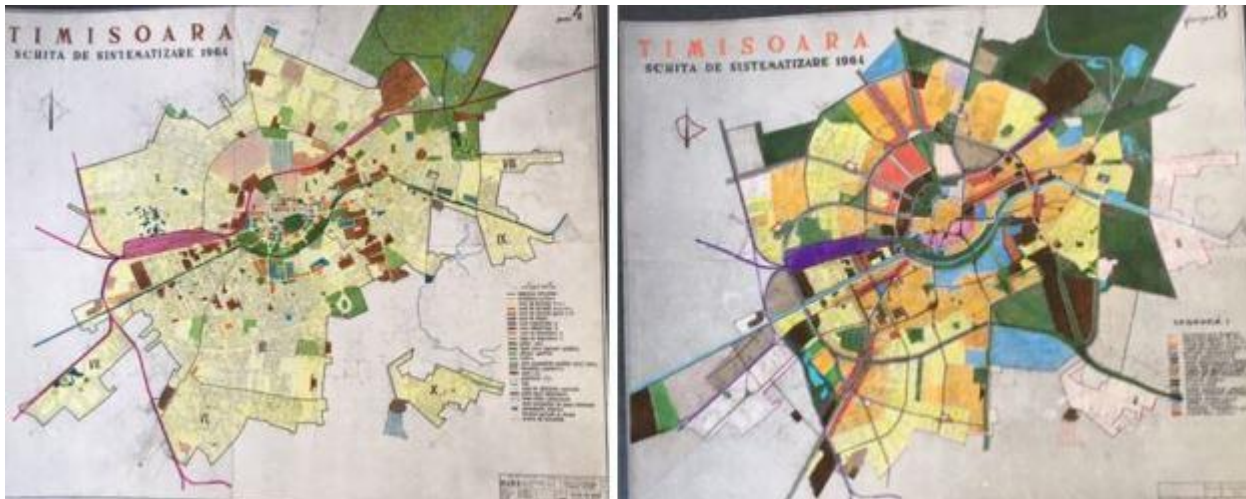

fig. 3 –”Schița de Sistemare Timișoara 1964” – (3a) planul de bază- situația existentă (se remarcă multitudinea terenurile neconstruite, din care cele cu roz erau terenuri militare de antrenament (de pe vremea administrației austro-maghiare)); (3b) soluția propusă pentru dezvoltarea orașului pentru 1980 (sursă- arhivă Radoslav R);

Timișoara a beneficiat în 1964 de o suprafață imensă de terenuri neocupate/libere, rămasă din cele nonedificabile, deținute ante 1919 de armata habsburgică, din jurul Zonei Centrale Cetate. Aceasta era o zonă nonedificabilă în jurul fortificațiilor cu o rază de 949m în 1868, care s-a redus la 569m în 1889. După 1919 aceste terenuri au trecut în proprietatea statului Român. Acest avantaj a putut să evite acțiunile dure din alte localități din România, în care s-a apelat la exproprieri/demolări neonerose/ masive pentru construirea noilor zone rezidențiale, respectiv pentru dotările publice de învățământ preuniversitar aferente. Conform situației dotărilor socioculturale existente în 1964 (fig 4a) dotările/școlile se concentrau în zona centrală, acoperind doar o mică parte din nevoile orașului. Ca atare în noile cartiere (zone rezidențiale) de blocuri preconizate, s-a prevăzut construirea de școli, ce respectau normele vremii (fig 4b).

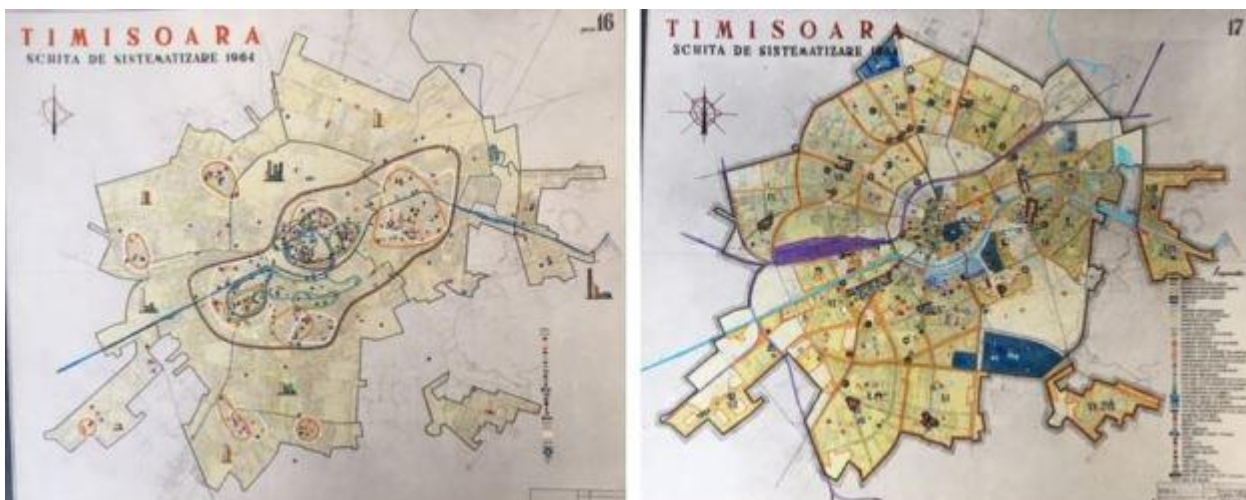

fig. 4- "Schita de Sistemizare Timișoara 1964" – (4a) –dotări socioculturale existente cu raza lor de deservire, schemă; (4b) – dotări socioculturale propuse pentru 1980, schemă (sursă: arhivă Radoslav R);

În aceste zone noi rezidențiale au fost rezervate suprafețele de teren proprietate publică necesare învățământului public preuniversitar, respectînd standardele de atunci de suprafață (cca 1ha/școală) și cca 500m raza de deplasare a copiilor din blocuri pînă la școli. Pînă în 1975 s-au realizat majoritatea noilor școli publice pentru învățămîntul public preuniversitar, conform prevederilor din propunerile "Schitei de Sistemizare 1964" pentru 1980 (fig 4b). Probabil sprijinul extern oferit României a fost condiționat de stoparea exproprierilor fără despăgubiri rezonabile și de repararea efectelor exproprierilor brutale începute în 1948. Ca atare după 1975, s-a trecut la o accelerare a aplicării acestei strategii de urbanizare forțate, prin politica "İNDESIRII" zonelor rezidențiale existente de blocuri rarefiate (pe proprietate publică). Cum și această rezervă de teren liber public s-a epuizat, după 1980 aplicarea strategiei a continuat cu exproprieri oneroase, ce au fost principala metodă de a obține terenurile necesare noilor zone rezidențiale. Deși s-au rezervat terenurile necesare dotărilor de învățămînt preuniversitar, ele nu s-au mai materializat fizic, din lipsa fondurilor necesare (cu o singură excepție Școala din cartierul Soarelui, finalizată după 1990). După 1990 aceste terenuri destinate dotărilor de învățămînt preuniversitar au trecut în proprietatea vechilor proprietari expropriați.

Ca atare situația de azi a dotărilor școlare publice preuniversitare în Timișoara, construite între 1890 -1915 și între 1965-1975, cumulate pe teritoriul urbanizat de la începutul anilor 1990, este rezonabilă (fig. 5) cu excepția unor comunități foste rurale cu o densitate foarte mică, alipite în nordul orașului după 1900 (Mehala, Blașcovici, etc). Lipsa dotărilor de învățămînt public preuniversitar din aceste zone tradiționale se remarcă și în zonele cu blocuri construite în ultima perioadă a industrializării forțate din 1980-1990, în zona Lipovei, Ion Ionescu de la Brad din nord-estul localității (fig 5). Zona de deservire a unei școli cu o rază de 500m (conf. cu normelor din 1970), aplicată atunci a rămas și în recomandările actuale.

fig. 5- situația unităților de învățămînt preuniversitar în 2019, suprapuse pe propunerea dotărilor socioculturale preconizate pentru 1980, din propunerea "Schitei de Sistemizare 1964" (sursă: Radoslav R. & Cojocaru E.).

3. Programul de URBANIZARE de tip SPRAWL al Timișoarei în Zona Periurbană (2005-2020) și efectele sale dezastruoase în ceea ce privește învățămîntul preuniversitar.

Perioada de tranziție dintre 1989 și 2005, nu a avut urmări importante în domeniul nostru de studiu, cu excepția realizării unor centre sociale pentru vârsta III/IV în câteva cartiere marginase din Timișoara. Perioada se remarcă prin statuarea ideii de stat liberal, în care comunitatea/publicul se retrage din învățământul preuniversitar, lăsând totul în sarcina privatului.

Odată cu 2002 au fost întocmite în cadrul PMT o serie de studii/scenarii cu privire la dezvoltarea periurbanului timișorean –Aglomerarea Urbană Timișoara (aprobată prin HCL al Primăriei Municipiului Timișoara nr. 325/2005- „Studiul privind dezvoltarea spațială în Aglomerarea Urbană Timișoara” întocmit Radoslav R. & colectiv). Previzunile noastre de o populație de 500.000 locuitori pentru periurbanul timișorean sau de o populație de 1 million locuitori pentru Sistemul Urban Arad-Timișoara au fost considerate de multă lume ca fiind necugetate. Deși atunci am atras atenția că fără o strategie spațială policentrică pentru dotările socio-culturale aferente (spații publice în centre de comunități, grădinițe, școli, terenuri de sport, etc) urbanizarea a avut loc doar în sprijinul dezvoltatorilor/speculatorilor de terenuri agricole, care neagă nevoia unor dotări comunitare/publice. Scenariul de Creștere al Zonei Metropolitane Timișoara (fig. 6 -(6a)- faza I 2010; -(6b) faza II 2010-2020; -(6c) faza III 2020-2030; – (6d) faza IV 2030-2050) s-a împlinit mult mai rapid, chiar decât ne-am imaginat noi, fără însă fără nici o dotare social/educativă nouă, într-o manieră de tip SPRAWL. Astăzi suntem aproape de faza III-a a scenariului nostru.

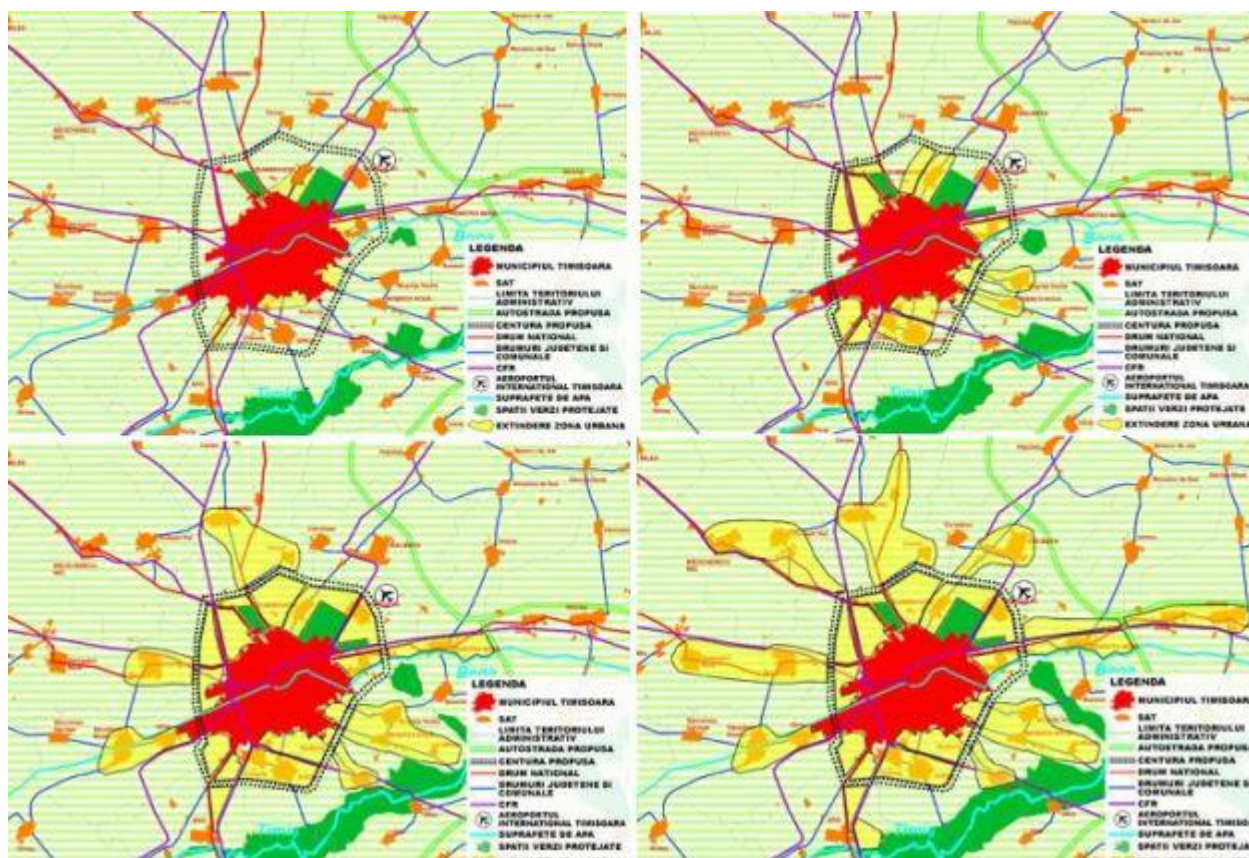

fig. 6 – Scenariul de Creștere al Zonei Metropolitane Timișoara (6a)- faza I 2010; (6b)-faza II 2010-2020; (6c)-faza III 2020-2030; (6d)-faza 2030-2050 (sursa: [3] Radoslav Radu, & colaboratori -Creșterea Organică (2010);

Lipsa unei strategii coerente de obținere de terenuri publice pentru dotările publice minimale preuniversitare strict necesare (un minim pentru o viață demnă), va avea urmări grave asupra generațiilor viitoare. Primele semne ale acestui dezastru anunțat sunt deplasările auto ale părinților cu copii școlari spre unitățile preuniversitare din zona centrală a Timișoarei, unde acestea sunt înghesuite (fig. 7) ceea ce produce blocarea căilor de acces rutiere la orele de vîrf. Despre Creșele/Grădinițele publice ce trebuie să absoarbă noile prevederi de prelungire cu încă 2-3 ani a perioadei de început de școlarizare din noua lege promulgată, nici pomeneală de cuprinderea lor într-o planificare spațială coerentă.

Dacă analizăm ce s-a întâmplat între 2000 și 2019 (fig. 7), constatăm că zonele urbanizate în interiorul centurii rutiere din periurbanul timișorean, aparținînd localităților (UAT-urilor) vecine (cu violet slab) s-au unit cu Timișoara (cu o mică excepție în zona nord/vest), avînd străzi cu o latură aparținînd Timișoarei și o alta aparținînd altei Unități Administrative Teritoriale. Recomandările actuale sunt de a avea o rază de deservire de 500m de mers pe jos

pentru **grădinițe/creșe** (cu o suprafață teren de cca 2.000mp), de 500m/15minute de mers pe jos sau sistem de transport special pentru **școală primară/gimnazială** (cu o suprafață de teren de cca 5.000mp), de 1.000m mers pe jos sau sistem de transport special pentru **liceu** (cu o suprafață de teren de 10.000mp). La acestea din urmă (școală/gimnaziu/liceu) este recomandată o sală de sport (cu o suprafață teren de 1.000mp) și un bazin de înot. Deși în localități periurbane din zona Timișoara populația s-a dublat/triplat (inițial ele aveau cca 5.000 locuitori), administrațiile locale nu au avut preocuparea de a asigura necesarul terenului/investițiilor publice pentru unitățile de învățământ preuniversitar, sprijinându-se doar pe școala/grădinița veche. În Timișoara problema grădinițelor/creșelor s-a rezolvat inechitabil (prin funcționarea lor în dotări private, cu ajutorul părinților cu bani), ceea ce va marginaliza o categorie mare de oameni nevoiași. Despre ce educație se face aici, se poate remarca și prin murdăria de pe străzile pe care sunt amplasate, un exemplu de comportament ce se va imprima în mentalul viitorilor membrii ai comunităților noastre. Dar mai grav este nerespectarea suprafețelor de teren aferente (total 2.000mp sau 20mp/copil), ce a născut deja o nouă generație agresivă, incapabilă să coopereze.

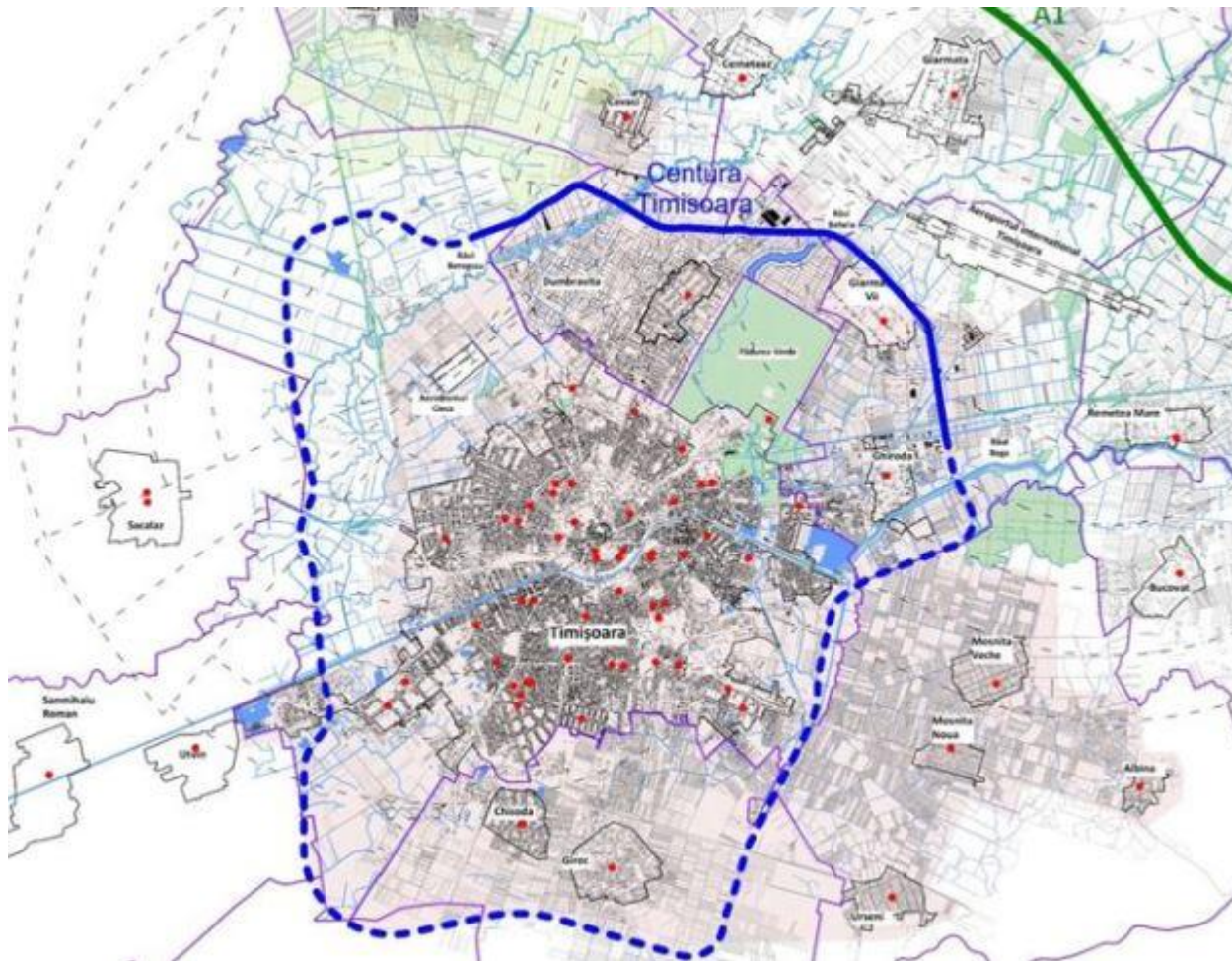

fig. 7- Zona Periurbană Timișoara 2019 -se remarcă prin faptul că dotările de învățământ preuniversitar (marcate cu roșu) sunt concentrate doar în vechea zonă centrală a municipiului, desi localitățile periurbane s-au unit conform Scenariului nostru din 2005, fără a avea un concept comun de dezvoltare(sursă: Radoslav R & Barna A.)

Deși, conform celor prezentate, situația din Unitatea Administrativă Teritorială (UAT) Timișoara (fig. 7) pare mai bună, în realitate și aici distribuția unităților de învățământ preuniversitar este neechitabilă, încurajând transformarea unor cartiere în zone bogate și altele în zone indezirabile. Conform "Studiului Director privind Facilitățile Sportive și de Agreement Timișoara 2009" (elaborat pentru PMT, întocmit într-un parteneriat între PlanControl și UPT-Centrul de Cercetare pentru Planificare Urbană), erau zone în Timișoara neacoperite de școli (fig 8). Motivația era firească și anume o densitatea mult sub norme a acelor zone.

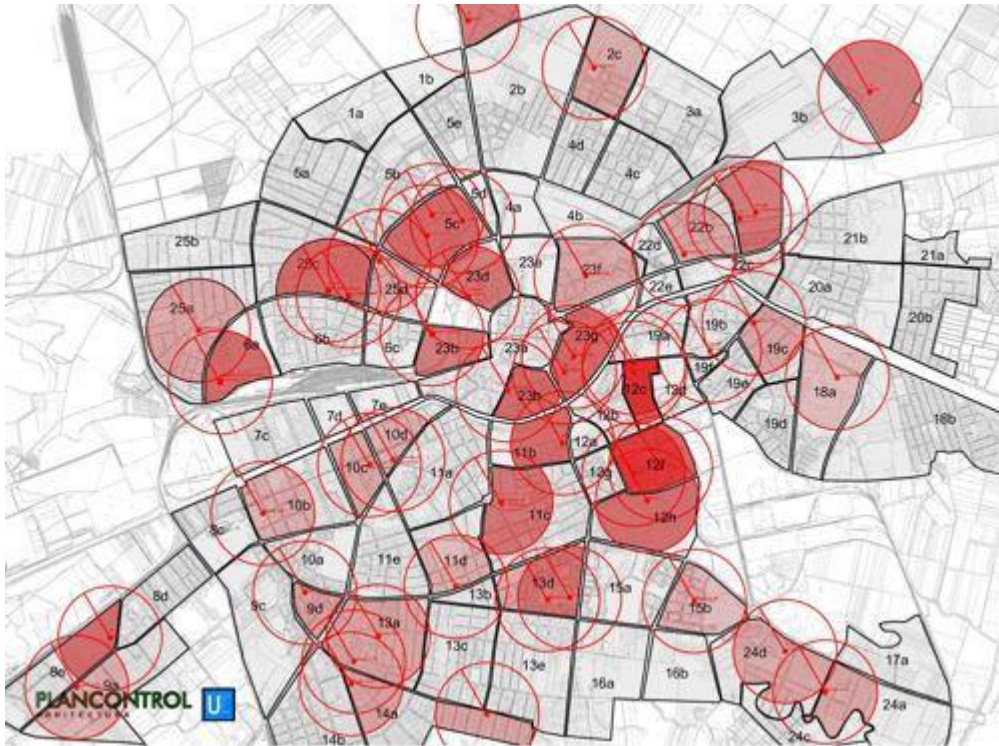

fig. 8- amplasarea școlilor în UAT Timișoara, conf. "Studiului Director privind Facilitățile Sportive și de Agrement Timișoara 2009" (sursă: PlanControl & UPT Centrul de Cercetare pentru Planificare Urbană)

Propunerea noastră a fost atunci de achiziționare de terenuri (de către autoritatea publică) pentru dotări de învățământ preuniversitar (în suprafețele recomandate anterior) în zonele neacoperite și aplicarea unor reguli de densificare pas cu pas de tip organic, fără locuințe colective de tip blocuri. Strategia a fost materializată în "Studiul Director de Densificare Timișoara 2009" (elaborat pentru PMT întocmit UPT -Centrul de Cercetare pentru Planificare Urbană). Din păcate, prevederile acestui studiu nu s-au realizat, pentru că în aceste zone tradiționale cu densitate redusă s-au aplicat, împotriva voinței populației, prevederile HCL-ului cu nr. 140/24.04.2007 respectiv HCL-ului cu nr. 300/03.05.2008, prin care se permite realizarea de locuințe colective multietajate printre locuințele individuale. Scopul acestor HCL-uri a fost de a satisface presiunile dezvoltatorilor în detrimentul existenței comunităților tradiționale ale Timișoarei și de a împiedica realizarea în aceste zone de dotări publice pentru învățământul preuniversitar.

4. Programul de REINTRODUCERE a DOTĂRILOR PUBLICE pentru ÎNVĂȚĂMÎNTUL PREUNIVERSITAR în Zona Periurbană Timișoara (propunerea noastră)

În PUG-urile pentru care s-au cheltuit fonduri mari, ar fi trebuit să se întocmească studii pentru zonele periurbane, să se stabilească locațiile pentru rețelele infrastructurilor majore (rutiere, blue-green, de învățământ preuniversitar, etc). Din păcate ele nu au oferit instrumentele necesare acestor operațiuni elementare și atunci s-a operat doar pentru satisfacerea nevoilor/dorințelor dezvoltatorilor imobiliari, în detrimentul nevoilor comunităților respective.

Prima disfuncționalitate a aplicării unui astfel de program este veșnica replică a administrațiilor locale "NU AVEM TEREN PROPRIETATE PUBLICĂ/PRIVATĂ A COMUNITĂȚII LOCALE PENTRU GRĂDINIȚE, ȘCOLI, LICEE". Este corect de cele mai multe ori, dar în acest caz:

propunerea noastră constă în aplicarea modelului déjà legiferat de trecere în domeniul public al unor terenuri necesare pentru circulația rutieră sau a unui procentaj pentru spațiile verzi, în cazul solicitărilor de trecere a unor terenuri din funcțiunea agricolă în cea urbanizată. Tentația dezvoltatorilor este de a-și maximiza valoarea terenului (foste terenuri agricole). Cum se face aceasta? Doar prin ridicarea înălțimii noilor zonelor dezvoltate, prin trecere de la locuințe individuale cu P, P+1E, la locuințe colective cu 5/6 nivele sau chiar pînă la peste 10 nivele. Procedeu se face cu acordul administrației locale, prin creșterea Coeficientul de Utilizare a Terenurilor (CUT-ul) de la 0,5 în cazul imobilelor cu P+1E, la unul de 1/ 1,5/2/2,5 sau și mai rău de 3.

fig. 9 – imagine de zonă rezidențială din România, de maximizare a interesului dezvoltatorului, în detrimentul interesului comunității (sursă foto: Radu B.) _

Această densificare majoră se face azi mai ales în zonele periurbane ale Polilor de Creștere din România, fără a se asigura terenuri pentru învățământul public preuniversitar. La o analiză sumară a necesităților de teren pentru aceste dotări, se poate sistematiza această nevoie stabilind o unitate standard de suprafață publică de

2.500mp. Ca atare este nevoie de o unitate standard pentru o creșă/grădiniță, două unități standard pentru o școală primară/gimnaziu, trei unități standard pentru un liceu.

În caz că autoritățile locale nu găsesc terenuri publice necesare pentru viitorul comunităților lor, propunerea noastră este ca pentru dezvoltările rezidențiale cu un CUT de 1,5 să se prevadă un teren public de o unitate standard/învățământ, pentru cele cu un CUT de 2 să se prevadă un teren public de două unități standard/învățământ, pentru un CUT de 2,5 un teren public de trei unități standard/învățământ, etc. Cum se poate realiza aceasta? Prin emiterea unui HCJ/HCL, se pot condiționa dezvoltările imobiliare cu Coeficienți de Utilizare ale Terenurilor ridicați, de asigurarea în prealabil a terenurilor publice necesare dotărilor de învățământ preuniversitar, pentru a asigura un VIITOR sustenabil în comunitatea respectivă și un profit rezonabil dezvoltatorului.

REPORT THIS AD

Pentru a obține densități rezidențiale rezonabile/sustenabile între 30-100loc/ha, rezultă că este nevoie de suprafețe/cvartale compacte de cel puțin 25ha pentru dezvoltarea unor astfel de programe, cu distribuția de 55% locuire (proprietate privată), 30% circulații, 5% spații verzi, 5% învățământ (proprietate publică), 5% alte dotări (proprietate publică/privată). Este clar că apare nevoia de asociere a mai mulți proprietari de teren privat sau de prezența unui dezvoltator puternic.

Este imperios necesară o dezbatere despre obligativitatea existenței terenurilor publice aferente învățământului preuniversitar (creșe/grădinițe/gimnaziu/licee/școli profesionale, etc). Să nu uităm însă de nevoia modernizării noilor "programe școlare" pentru schimbările ce s-au produs și se vor mai amplifica și mai mult în acest secol XXI.

Pentru că:

„PROFESORII ÎȚI DESCHID UȘA. DE INTRAT, TREBUIE SĂ INTRI SINGUR”, spune un vechi proverb chinez.

raduradoslav Timișoara 19.04.07

REFERINȚE:

[1] – <http://www.ziare.com/scoala/elevi/invatamantul-obligatoriu-a-fost-extins-la-15-clase-in-bucuresti-e-deficit-de-7-000-de-locuri-la-gradinita-si-nici-educatoarele-nu-sunt-destule-1555976>

[2] – <https://radulblog.wordpress.com/.../cei-4-eroi-care-au-schim.../>

[3] – Radu Radoslav coordonator & Ana Maria Branea, Ștefana Bădescu, Marius Stelian Găman, Tudor Morar, Iasmina Nicolau – Creșterea Organică (2010) – Editura Orizonturi Universitare, Timisoara, 2010, ISBN 978-973-638-440-0, pg. 43/44.